

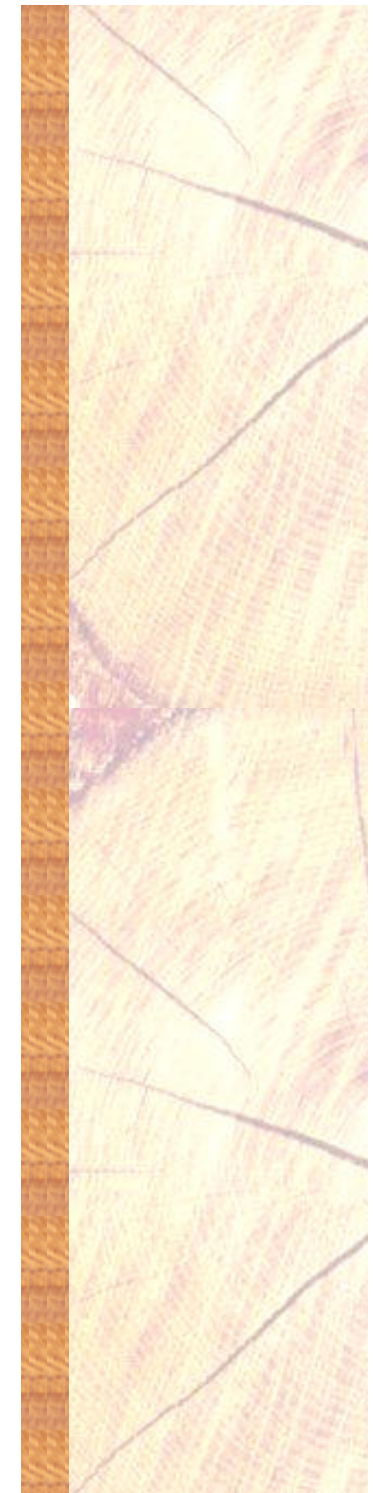
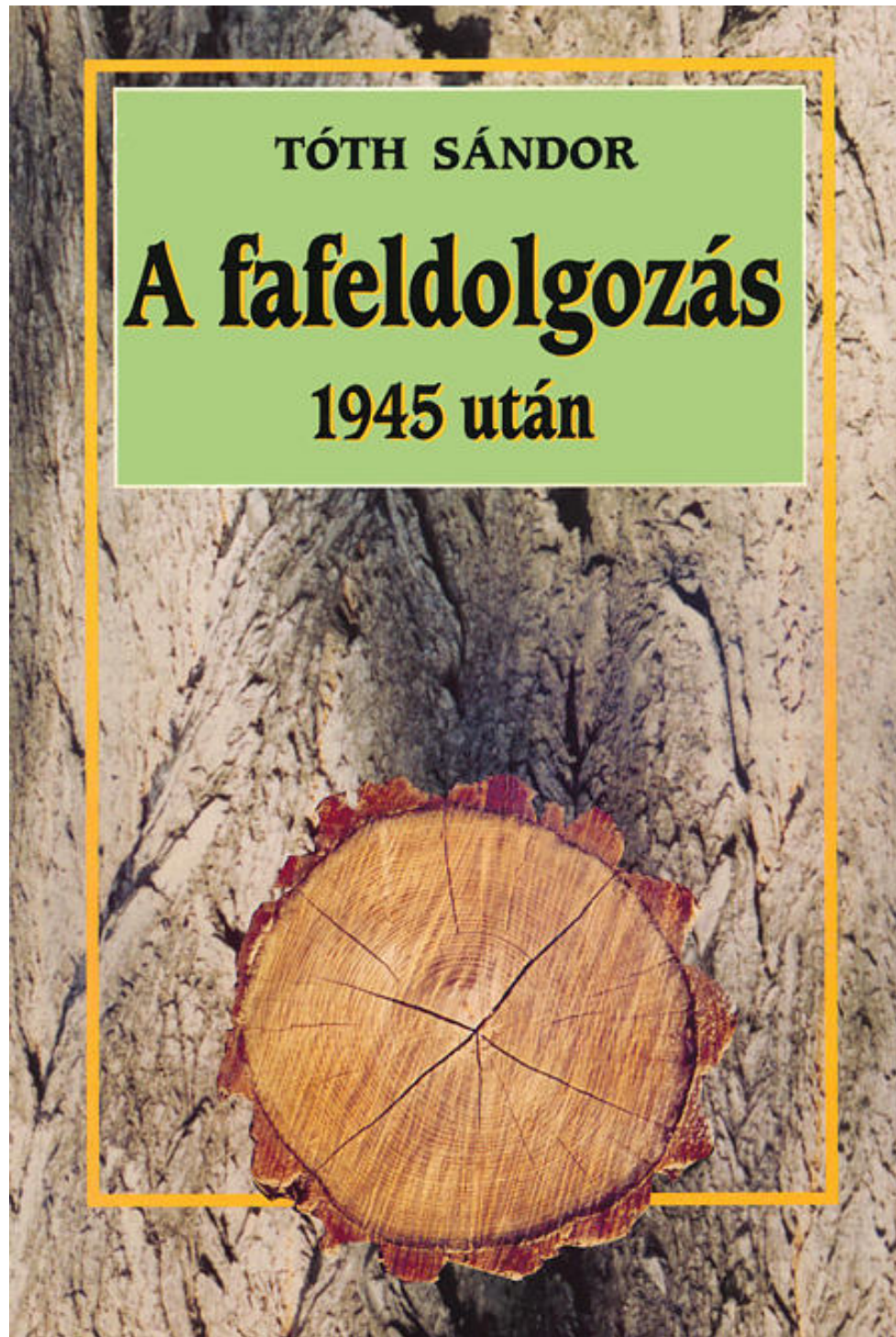

A fafeldolgozás története II. 1945-2000

Erdőből a fát, faanyagból a bútort

Dr. Tóth Sándor László

Bevezetés

1. A háború utáni átalakítások

- 1.1. A világháború után
- 1.2. Államosítások
- 1.3. Összevonások, irányítási változások

2. Az ipar szellemi háttere

- 2.1. Intézmények
- 2.2. Szakoktatás
- 2.3. Szakirodalom

3. Átszervezések, rekonstrukciók és eredményeik

- 3.1. Az 1955. évi MT határozat a faipar fejlesztéséről
- 3.2. Összevonások, nagyvállalatok
- 3.3. A fűrészipar rekonstrukciója
- 3.4. A falemezipar átalakulása
- 3.5. Az épületasztalosipar rekonstrukciója
- 3.6. Bútoripari rekonstrukciók

4. A fafeldolgozás egyes művészeti alkotásokban

5. Innováció a faiparban

6. Válságjelenségek és újabb szerveződések

A Faipar története (I) a II. világháborúig terjedő időszakkal foglalkozott rövid utalással a háború utáni időkre. A Faipar története II. az 1950 és 2000 közötti évek legfontosabb eseményeit, folyamatait tartalmazza. Azon időszakét, amely a II. világháború utáni államosítással indult, az 1990-es évek államtalanításával, privatizációjával fejeződött be és az uniós korszak kezdetét jelenti. Ezt az időszakot nagyrészt az állami tulajdon dominanciája és ennek következményei jellemezték.

Az első államosítás és összevonás után rövidesen sor került a szakma szellemi hátterének megalapozására az 1950-es években: megalapították a kutató- fejlesztő-tervező és vizsgáló intézeteket. Még az 1950-es évek végén új iparág keletkezett, a farost- és forgácslemez-gyártás, majd ennek a termékeire épülve alakult át a bútortermelés és az épületasztalosipar termékszerkezete. Az újabb összevonások (1963) nyomán komoly rekonstrukciók valósultak meg a fűrésziparban, a bútortermelésben és az épületasztalosiparban, annak érdekében, hogy a faipar képes legyen lépést tartani az akkor induló házgépi programban szereplő lakásépítések ütemével. Az 1970-es évek újabb rekonstrukciókkal jártak: megszűnt a bútortermelés hiánya, bár uniformizálódtak is a bútorok. Újdonságként jelentek meg az elemes forgalmazású termékek. Ezt követte

az 1980-as években az erőteljes exportirányultság, majd az évtized végi recesszió. Ezután jött a politikai és gazdasági rendszerváltás, majd a privatizáció, s túl vagyunk már az európai uniós csatlakozáson is.

A faipar 1950 és 1990 közötti termelésének alapvető változásait az 1. táblázat adatai szemléltetik.

1. táblázat

Fafeldolgozó ipari termékek gyártása 1950 és 1990 között, ezer m³-ben

Termékcsoport termék	1950	1960	1970	1980	1990
Fenyő fűrészáru	84,9	214,5	418,6	459,6	291,4
Lombos fűrészáru	89,1	175,4	296,5	504,4	522,2
Hordódonga	8,7	16,0	14,9	8,3	1,1
Parkettléc	8,5	37,7	68,0	82,2	71,8
Bútorléc	-	-	13,0	17,0	19,2
Bútoralkatrész	-	-	-	15,1	6,3
Rétegelt lemez					
• Síkpréselt	21,7	22,1	12,4	5,8	5,0
• idompréselt		0,8	2,4	4,3	5,5
Forgácslemez					
• nyers	-	8,6	69,3	211,4	271,1
• felületborított	-	-	10,8	19,5	15,5
• cementkötésű	-	-	-	21,8	29,0
Farostlemez					
• nyers	-	10,2	47,3	98,7	49,5
• felületbevont	-	-	10,8	19,5	15,5
• Furnér (millió m ²)	1,2	9,1	17,4	22,6	15,3
Parketta (millió m ²)					
• csaphornyos	0,5	1,1	2,6	1,7	1,2
• mozaik	-	0,1	0,6	0,5	0,3
• szalag	-	-	0,6	1,0	0,5

Faláda	92,2	156,2	277,2	256,2	139,1
Fahordó (ezer hl)	939,2	247,7	..
Rakodólap	5,8	135,9	221,1
Gyufa (millió doboz)	316,0	499,4	584,0	691,2	724,1

1. A háború utáni átalakítások

1.1. A II. világháború után

Ilyenkor szokás azt mondani, hogy a II. világháború után romokban hevert az ország. Ez valójában így is volt. Ha még hozzávesszük, hogy az első és a második világháború közötti időszak nem hozott olyan fejlődést a faipar számára, mint a XIX. és XX. század fordulója, és ez az örökség erősen előregedett gépparkkal jellemezhető, akkor könnyen belátható, hogy mielőbb rekonstrukciókra, fejlesztésekre volt szükség. Volt azért pozitívum is. Erre egy példa: Zalában fűrészüzemeket és 84, 4 km hosszú erdei vasutat örököltünk [A faipar története I.](#)

1.2. Államosítás

Az államosítás kezdetének a 600/1945. ME sz. földreformrendeletet lehet tekinteni, amely a parasztság földhöz jutását rendelte el. Ennek 20.§. -a szerint a "10-100 katasztrális hold kiterjedésű erdők állami ellenőrzés mellett községi tulajdonba, a 100 kataszteri holdon felüli kiterjedésűek pedig állami tulajdonba kerülnek". A földreformrendelet 5600/1945 FM sz. végrehajtási rendelete alapján az erdőhöz tartozó üzemeket, fűrészeket, vasutakat erdőnek kellett tekinteni akkor is, ha azok az erdőn kívül feküdtek. Így került át állami tulajdonba a Lenti és a Csömödéri fűrészüzem Zalában az erdei vasutakkal együtt (1945 szeptemberében). A bányákat 1946. június 26-án államosították; az ipari üzemekre, több fokozatban 1948-ig bezárólag került sor a foglalkoztatottak számától függően (először a 100 fő feletti gyárakat államosították).

1.3. Összevonások, változások az irányításban

Az államosítást cégösszevonások követték, a kisiparosok szövetkezeteket alakítottak. A faipar több középirányító szerv felügyelete alá került. Ezt az 1958. évi statisztika a következőképpen tartotta nyilván:

- Fűrész- és lemezipar
- Épületasztalos-ipar
- Bútoripar
- Hordó- és Ládaipar
- Fatömegcikk-ipar
- Gyufaipar
- Fatelítő-ipar

A faipar szakmai irányítója volt a Faipari Igazgatóság, a Könnyűipari Minisztérium, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi, valamint az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium, de működtek faipari vállalatok más minisztériumok felügyelete alatt is.

A statisztika a könnyűiparban 1975-től az alábbi szakágazatokat tartja nyilván:

- Fűrész- és Lemezipar
- Épületasztalos-ipar
- Bútoripar
- Egyéb fafeldolgozó ipar

Emellett az erdőgazdálkodás keretében nyivántartott szakvállalatok:

- Fűrész- Lemezipari Vállalat Gyufaipari, Erdért, Fűz- és Kosáripari Vállalat, Mohácsi Farostlemezgyár

A könnyűipari, a mezőgazdasági és az építőipari tárca mellett faipari üzemek működtek a kohó-és gépipari, a nehézipari, a közlekedés és postaügyi valamint az igazságügyi tárcánál is. Ily módon a faipar 7 minisztérium felügyelete alá tartozott. Emiatt vált igen fontossá a Faipari Tudományos Egyesület, amely tömörítette magában a faiparban dolgozókat, megfelelő szakmai és vitafórumot, valamint információcserét jelentett a faiparban tevékenykedők számára.

2. Az ipar szellemi háttere

2.1. Intézmények

Az ipar szellemi infrastruktúrája alatt azokat az intézményeket, szervezeteket lehet érteni, amelyek nem vettek közvetlenül részt a termékek előállításában, azonban annak szellemi bázisát jelentették, vagyis a tágabb értelemben vett fejlesztésben aktív szerepet játszottak olyannyira, hogy nélkülük az innovációs lánc (Kutatás + Fejlesztés + Tervezés + Gyártás +Értékesítés) meg sem valósulhatott volna. Ezek létrehozása az 1950-es években megtörtént. Így megkülönböztethetünk K+F+T+V intézeteket, szakmai (érdekképviselői) szervezeteket, de idesorolhatjuk a szakoktatást, a szakirodalmat is. Kezdjük tehát az intézményekkel:

Faipari Kutató Intézet (FKI)

Elődszervezete, a Faanyagvizsgáló és Fagazdasági Intézet bázisán 1951-ben jött létre, a fatudomány művelésére akkor, amikor a nyugati kutatómunka eredményeinek átvétele bűnös cselekedetnek számított, így a "mindent nekünk kell kutatnunk" elv érvényesült. Kutatásaival nagymértékben járult hozzá a fűrészipar rekonstrukcióihoz, a farost- és forgácslemez-gyártás hazai meghonosításához, a műgyanta

alapú ragasztók alkalmazásához, valamint a ragasztott faszerkezetek és faanyagvédőszeres kifejlesztéséhez, a hazai faanyagok hasznosításához, összességében az egész faipar fejlődéséhez.

Kutatási eredményeinek összefoglalóját évtizedekig a "Faipari kutatások" periodikában tették közzé. 1991-ben Kft-vé alakították, majd 1993-ban végelszámolták.

Faipari Minőségellenőrző Intézet (FAIMEI)

Az 1952-ben alapított vizsgáló intézet feladata elsősorban a könnyűiparhoz tartozó bútór- és faipari üzemek gyártástechnológiájának, a gyártmányok, továbbá a felhasználásra kerülő alap- és segédanyagok minőségének rendszeres ellenőrzése. 1980-as évekre az intézetnek nemzetközi mérce szerint is kiemelkedő műszerparkja lett. Az 1990-es évektől magán Kft-ként működött, tevékenységét 2004-ben átvette a Nyugat-Magyarországi Egyetem.

Bútoripari Tervező Iroda, majd Bútoripari Fejlesztési Intézet (BTI, majd BIFI)

Elődjét a Faipari Gyártástervező és Szerkesztő Irodát 1950-ben alapították azzal a céllal, hogy szervezze a kisüzemi feltételekkel rendelkező állami vállalatok nagyüzemi termelését: először a tömeggyártásra alkalmas bútorok tervezésével, majd a technológiák egységesítésével és fejlesztésével. Az 1970-es években az Iroda, majd Intézet tevékenysége kutatással, ipari és információs-dokumentációs szolgáltatásokkal bővült az ipar számára. Az 1990-es évektől magán Kft-ként működik.

Erdőgazdasági és Faipari Tervező Iroda (Erdőterv, Erfaterv)

1953-ban alakult meg az állami erdőgazdasági és faipari műszaki tervezési munkák végzésére. Szakmáinkból elsősorban a fűrész- és lemezipari fejlesztésekben vett részt, de szinte minden műszaki tervezési területet műveltek. E.K.F.M. Magán Kft néven működik.

Faipari Tudományos Egyesület (FATE)

FATE embléma

Az 1950-ben alapított társadalmi szervezet célja az állami faipar fejlesztésének elősegítése volt. A több tárcához tartozó, széttagolt faipar dolgozói számára az egyedüli összekötő kapocs, szellemi műhely, államilag támogatott színvonalas szakmai fórum volt. Az Egyesület 1951 óta adta ki a faipar műszaki-tudományos folyóiratát a "Faipar"-t, legnagyobb létszáma 2 900 fő volt, amikor a "Faipar" 4 000 példányban jelent meg. A FATE a munkavállalók érdekképviselőként működött, de szakágazati érdekeket is képviselt. 1998 óta közhasznú szervezatként működik.

Az Egyesület kezdeményezésére indult meg Magyarországon a faipari gépészmérnök-képzés a Műegyetemen, majd kapott helyet 1957-től a soproni Erdőmérnöki Főiskolán. Az élenjáró szakmai és egyesületi munkát 1964 óta jutalmazza a "Faipar fejlesztéséért" emlékéremmel, a kiemelkedő szakírói tevékenységért 1964 óta ítéli oda a "Lugosi Armand díjat". A FATE kezdeményezésére 1991-ben rendezték meg először Sopronban a Ligno-Novum faipari szakkonferenciát és vásárt. Az Egyesület 1994-ben alapította meg az "Erdészeti és Faipari Dolgozók Önkéntes Kiegészítő Nyugdíjpénztárát", s adja oda a "Fáy Mihály életműdíjat", valamint a faipari oktatásban élenjáró tevékenységért megítélhető "Szabó Dénes díjat".

1. ábra. Faipar fejlesztéséért emlékérem

2. ábra. Lugosi Armand díj

Fagosz, Bútorszövetség, Magyar Asztalos Szövetség

Az 1990-es években hozták létre a kamarai szakmai szövetségeket: a Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség és a Bútorvállalkozók Országos Szövetsége azóta a munkáltatók érdekképviselőit látják el.

A Magyar Asztalos és (ma már) Faipari Szövetség a kisiparosokat, kisvállalkozókat tömöríti és kiadja a "Magyar Asztalos és Faipar" folyóiratot.

Szakgyűjtemények, múzeumok

Az 1970-es években indult gyűjtés eredményeképpen jött létre az "Asztalos és Kárpitos Ipartörténeti Múzeum" későbbi alapját képezendő gyűjtemény a Bútoripari Tervező Irodánál, amely átkerült Sopronba, az Erdészeti Múzeumhoz. Európai színvonalú, bútortörténeti kiállítása van az Iparművészeti Múzeumnak a Nagytétényi Kastélymúzeumban, Budapesten. A budapesti székhelyű, bár egyelőre még állandó kiállítóhely nélküli Országos Műszaki Múzeum is rendelkezik faipari gyűjteménnyel. Jelentős bútorgyűjteménye van a Kiscelli Múzeumnak is Óbudán. Említésre méltó "Az erdő és fa" állandó jellegű kiállítás Lentiben.

3. ábra. Nagytétényi Kastélymúzeum épülete

2.2. Szakoktatás, szakirodalom

A II. világháború utáni (faipari) szakoktatás új alapokra helyezését jelentette Újpesten a faipari szakiskola bázisán a Faipari Technikum megalapítása, amelynek feladata érettségizett középvezetők képzése lett az ipar, elsősorban a bútór- és épületasztalos-ipar számára. 1951-ben a Könnyűipari Minisztérium felügyelete alá helyezték. A technikumból lett a szakközépiskola, amely ma Kozma Lajos nevét viseli. Fűrész- és falemezipari irányultságú szakközépiskolai képzés folyik Sopronban a Röth Gyula Szakközépiskolában és számos szakmunkásképző, szakközépiskola működik az országban, többek között Baján, Csongrádon, Nyíregyházán, Szolnokon, Veszprémben, Zalaegerszegen.

4. ábra. A Faipari Technikum épülete Újpesten

A faipari gépészmérnök-képzés a Budapesti Műszaki Egyetemen kezdődött. Az itt végzett három évfolyam hallgatói alkották a faipar vezető gárdáját egészen addig, amíg 1957-ben, Sopronban, az Erdőmérnöki Főiskolán (ma Nyugat-Magyarországi Egyetem) beindult képzés nem jelenti a faipari mérnökképzést hazánkban.

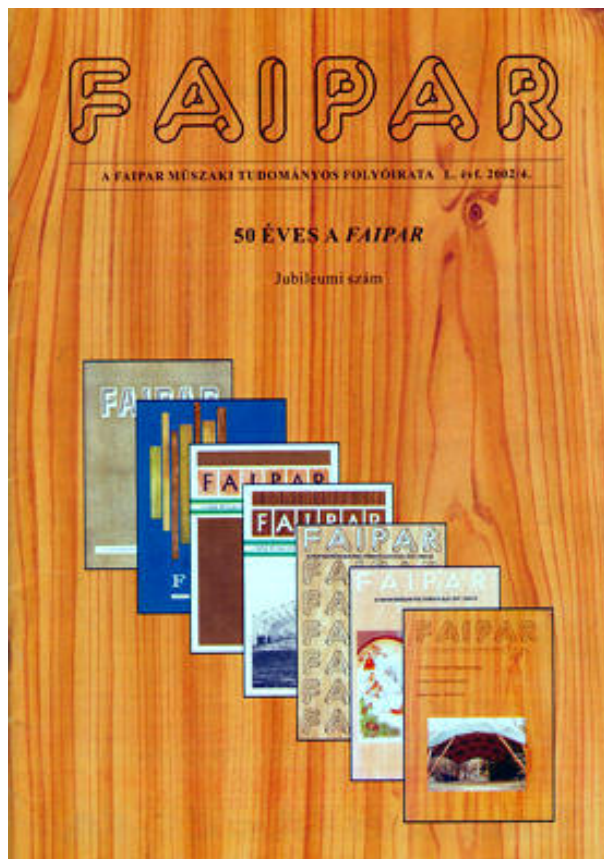

NYME embléma

Felsorolni is nehéz lenne a szakkönyveket, középiskolai tankönyveket, egyetemi jegyzeteket, egyesületi kiadványokat az elmúlt 50 évből. A faipari kézikönyveknél megemlítendő, hogy ezekből három is készült: az 1964-ben megjelentet Szabó Dénes szerkesztette, az 1976-ban dr. Lugosi Armand és a Műszaki Könyvkiadó jelentette meg, míg 2000-2003-ben (három kötet) dr. Molnár Sándor, Molnárné Dr. Posch Paula és dr. Boronkay László szerkesztésében, a Faipari Tudományos Alapítvány kiadásában jelent meg.

Az 1964-es év terméke volt az Erdészeti, vadászati és faipari lexikon. Erdészeti és faipari német-magyar szakszótár 1970-ben, 1983-ban, és kétnyelvű német-magyar értelmező szakszótár 2004-ben jelent meg. Az 1997. és 1998. év angol-magyar és magyar-angol erdészeti, vadászati és faipari szakszótárt hozott a szakmának.

A szakfolyóiratok közül az egész időszak faiparával foglalkozik a Faipari Tudományos Egyesület 1950 óta kiadott szaklapja a "Faipar", amely írásaival átfogja a fűrész- lemezipar, a bútór- és épületasztalos-ipar és az Egyesület történetét. A 2002. évtől a Nyugat-Magyarországi Egyetem Faipari Mérnöki Karának gondozásában jelenik meg. Faipari tárgyú írások jelentek meg "Az erdő" majd "Erdészeti Lapok" hasábjain, az "Erdőgazdaság és Faipar"- ban, majd a rendszerváltás után a "Profi Fa" és "Hírfa" magazinokban és a "Magyar Asztalos és Faipar" szakfolyóiratban.

5. ábra. A "Faipar" 2002/4. számának címlapja a korábbi címlapokkal

3. Átszervezések, rekonstrukciók és eredményeik

3.1. Az 1955. évi MT határozat a faipar fejlesztéséről

A Minisztertanács (MT) 1040/1954. sz. határozata az erdők élőfa készletének bővített újratermelését, az erdőgazdasági munkák gépesítését, a tölgy, nyár, akác és fenyőtelepítések preferálását írta elő. Ezt követte az 1955. évi 3000. sz. MT határozat a faipar fejlesztéséről és a fatarékosságról, amely előírta a meglévő fűrész- és lemezüzemek korszerűsítését, a farost- és forgácslap gyártás megindítását, a fatarékosságot, valamint a fának más anyagokkal való helyettesítését.

Ennek alapján került sor a fűrészüzemek rekonstrukciójára, profilbővítésre, a farostlemezgyártás meghonosítására Mohácsot (1959, MOFA - Mohácsi Farostlemezgyár) és a hazai "nagyüzemi" forgácslap gyártás indítására Szombathelyen (1959 – Nyugat-magyarországi Fűrészek, majd Fagazdasági Kombinát, ma FALCO Rt), valamint az Erdért Vállalat Vásárosnaményi telepén (ma Interspan Kft.).

Még 1961-ben, amikor az Állami Ellenőrző Központ a Mohácsi Farostlemezgyár nemzetgazdasági (akkor úgy mondták: népgazdasági) hasznosságát vizsgálta, elmarasztalta a MOFA-t, mivel ott "fából fát csinálnak és a felhasználóktól ezért még pénzt is kérnek". Ilyenek vagyunk mi faiparosok: fából fát csinálunk, pénzért. Mentségünkre legyen mondva, hogy az, amit csinálunk, az már minőségileg egészen más, nem ugyanaz, mint amiből csináljuk..

A fával való takarékoskodás elsősorban fenyőfára vonatkozott, mivel ezen alapanyagot az ország importálta. A hagyományos tömörfa alapanyag kiváltását forgács- és farostlemezrel alapozta meg a tömeggyártást és a termékszerkezet váltást a bútór- és épületasztalos-iparban.

A továbbiakban is fontos Gazdasági Bizottsági (GB) határozatok jelölték ki a fejlődés útját a fagazdaságban: az 1961-65 évek legfontosabb feladatául a kitermelt faanyag maximális hasznosítását, a fafelhasználás importarányának csökkentését, a műszaki színvonal emelését, valamint a termelékenység növelését és a gazdaságosság fokozását jelölte meg.

Az 1971. évi GB határozat már a bútóipar fejlesztésére vonatkozott, amely előírta az elsődleges faipar és a bútóipar közötti fokozottabb gyártás-szakosítást és az együttműködési lehetőségek felülvizsgálatát. Ezt – a bútóipar növekvő igényeinek kielégítése céljából - újabb fűrész- és lemezipari rekonstrukció követte, majd a bútóipari fejlesztések eredményeképpen megszűnt a bútóhiány az országban. A bútóiparhoz hasonló fejlesztésekre került sor az épületasztalos-iparban, az ÉPFA Vállalatnál és a megyei építőipari vállalatoknál is, ahol asztalos üzem működött. Mindezen célokat voltak hivatva szolgálni az 1963. és 1970. évi vállalati összevonások.

3.2. Összevonások, nagyvállalatok

Az állami vállalatok második összevonása - legalábbis a faiparban – két hullámban valósult meg. 1963-ban a bútorgyárakat vonták össze három nagyvállalatba. Ezek a BUBIV Budapesti Bútóipari Vállalat, a SZKIV Szék- és Kárpitosipari Vállalat és a TISZA Bútóipari Vállalat, majd a FÜRLEMHO Fűrész- Lemez és Hordóipari Vállalat, amelyek többtelephelyes nagyvállalatok lettek. A cél az volt, hogy az azonos profilú gyárak kerüljenek egy vállalathoz. A BUBIV lakószoba bútorokat, a SZKIV ülő és fekvőbútorokat, míg a TISZA konyhabútort gyártott. Az épületasztalos-ipar korábbi vállalataiból alakították meg az ÉPFA Épületasztalosipari és Faipari Vállalatot.

Az összevonások utáni önállóan tovább működő bútorgyárak felsorolását a 2. táblázat tartalmazza.

2. táblázat

Bútorgyárak az 1980-as években

Agria Bútorgyár	Eger
Avas	Miskolc
Bácska	Baja
Balaton	Veszprém
Cardo	Győr

Debreceni	Debrecen
Garzon	Székesfehérvár
Ipoly	Balassagyarmat
Iskolabútorgyár	Budapest
Kanizsa	Nagykanizsa
Kaposvári	Kaposvár
Pécsi	Pécs
Szatmár	Mátészalka
Szekszárdi	Szekszárd
Zala Bútorgyár	Zalaegerszeg

A második hullám 1970-ben az erdőgazdaságok, a fűrész- és részben lemezipari vállalatok területi elven történő összevonását jelentette: ekkor jöttek létre az erdő- és fafeldolgozó gazdaságok (a mai erdőgazdasági Rt-k elődjai), valamint a Nyugat-magyarországi Fagazdasági Kombinát Szombathelyen. Ezt nevezték az erdő és fagazdaság (később szakmai körökben sokat vitatott) integrációjának.

3. táblázat

Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok 1990-ben

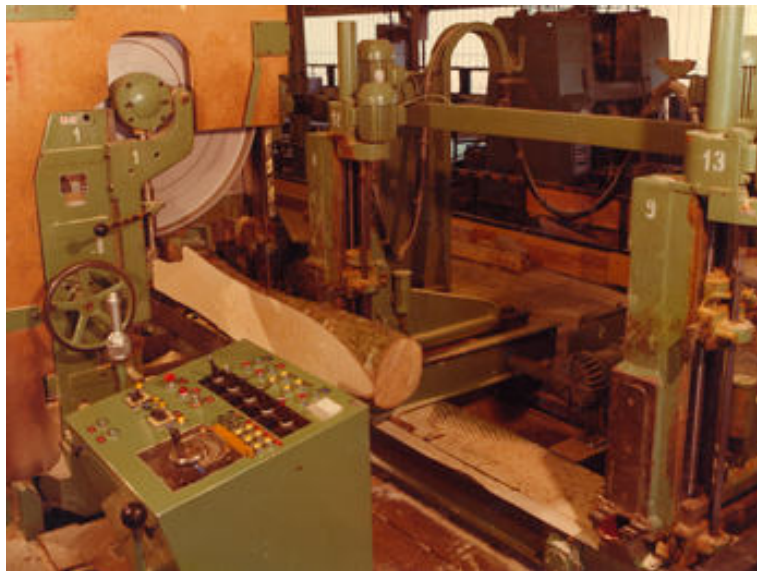
Mecseki EFAG	Pécs
Somogyi EFAG	Kaposvár
Zalai EFAG	Nagykanizsa
Balatonfelvidéki EFAG	Keszthely
Kisalföldi EFAG	Győr
Vértesi EFAG	Tatabánya
Ipolyvidéki EFAG	Balassagyarmat
Mátra-Nyugatbükki EFAG	Eger
Borsodi EFAG	Miskolc
Felső-tiszai EFAG	Nyíregyháza
Nagykunsági EFAG	Szolnok
Kiskunsági EFAG	Kecskemét
Délalföldi EFAG	Szeged

FALCO Fakombinát	Szombathely
Pilisi Állami Parkerdőgazdaság	Visegrád
Tanulmányi Állami Erdőgazdaság	Sopron

3.3. Fűrészipari rekonstrukciók

A fűrészipar első rekonstrukciója az 1955 évi MT határozat alapján a gépi technika javítását jelentette, ami többek között a gyorsjáratú (nagyobb teljesítményű) keretfűrészek üzembe állítását eredményezte az ötvenes évek végén.

A második rekonstrukcióra 1971-79. évek között került sor, amelyet bútoripar nagyarányú rekonstrukciója indukált. Itt már a fűrészüzemek nagyobbik része az erdőgazdaságok vertikumában volt, s célkitűzésként jelent meg a fűrészipari termékek tovább-feldolgozása, többek között bútoralatrészé, (szalag) parkettává, és más félkész-, késztermékké. Ekkor már a fűrészüzemek jelentős mennyiségű lombosfát is feldolgoztak, s a nagyteljesítményű keretfűrészgépek mellett ekkor terjedtek el a rönkvágó szalagfűrészgépek is a hazai fűrésziparban.

6. ábra. Rönkvágó szalagfűrészgép a Lenti Fűrészüzemben (Fotó: Schaffer László)

3.4. Épületasztalosipar rekonstrukciója

A budapesti Redőnygyár Makóra és a Bp. Pozsonyi úti Parkettagyár Kecskemétre telepítése után 1963-ban az épületasztalos-ipari vállalatok, összevonásával hozta létre az ÉVM az Épületasztalosipari és Faipari Vállalatot. Ez volt az ÉPFÁ, amely elsősorban az iparosított technológiával felépülő ún. Házgyári lakások

beépített bútorokkal való ellátásához, a házgyárak kiszolgálásához, szükséges iparosításához kapott jelentős állami támogatást. Egy időben 10 gyára is volt a vállalatnak. Az összevonás után indult be a lemezelt belső ajtók gyártása a Zuglói, majd Lenti Gyárban, füstgázszáritók és alagútszáritó épültek a Soproni, a Lenti, ill. a Bajai Gyárban s két gyár is felépült zöldmezős beruházás keretében Ócsán és Lentiben. Erre, rekonstrukciós szakaszra részben a saját fejlesztésű technika volt a jellemző: "Alleskönner" típusú gépsor készült az ÉPFA Kísérleti Üzemében az ajtólapok szerkezeti megmunkálásához, és innen származik a farostlemezrács betétkészítő gépe is a lemezelt ajtókhöz, a bálázógép, a Metner-féle körkéses marószerszám és szabadalma. [A faipar története I.](#)

7. ábra. Zsalus ablak (Kiskunhalasi Faipari Vállalat)

A megyei építőipari vállalatok mellett komoly asztalosüzemek működtek. Kiemelkedő jelentőségű volt ezek között is a Duna-Tiszaközi Állami Építőipari Vállalat (DUTÉP) Kecskeméten, amely a legkorszerűbb, a rétegelt-ragasztott technológiát vezette be az ablakgyártásban. Ez a technológia a második rekonstrukció keretében ugyancsak a SOFA Soproni Faipari Vállalatnál valósult meg. De ekkor már a DUTÉP-et DUFA-nak hívták.

Három Hildebrand technológiájú, szalagparkettagyár épült az országban: Barcson, a Somogyi EFAG-nál, a Kecskeméti Parkettagyárban és Zalahalápon a Balatonfelvidéki EFAG-nál.

4. táblázat.

Ajtó- és ablakgyártás 1992 és 1998 között

Év	Ezer m ²	Ezer db
1992	1 297	881
1994	1 735	1 069
1996	2 216	1 346
1998	1 905	1 172

Forrás: Székely: 1998, Magyar építőipar: 1999

A második rekonstrukció jellemezője a legkorszerűbb technika és technológia importálása volt. Ennek keretében már bútorigazipari minőségben furnérozott ajtók, vastagságban is toldott ablak alkatrészek készültek, ezekkel gyári hőszigetelő üvegezés járt együtt (DUFA, SOFA). További lépés volt a gyári felületkezelés alkalmazása az ablakgyártásban.

8. ábra. Belső ajtók (Lenta 93 Kft.)

3. 5. Bútoripari rekonstrukciók

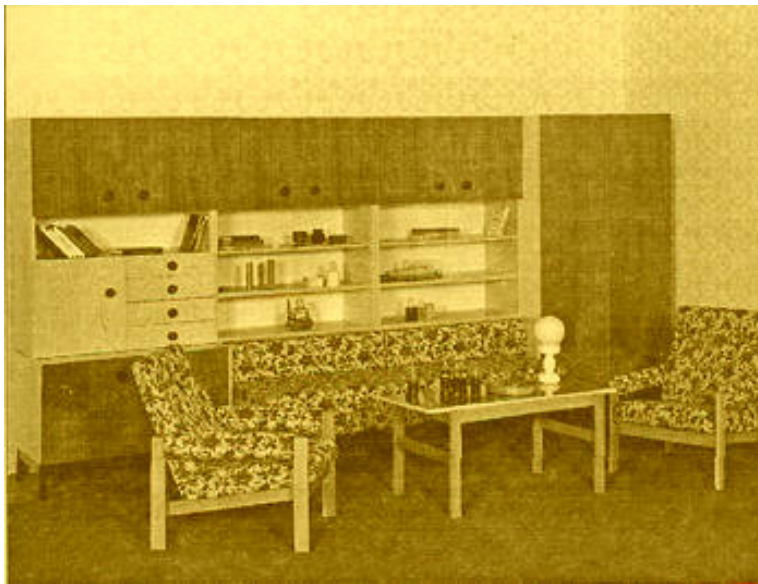
A bútorigar első rekonstrukciójára a vállalati összevonások (1963) után a 1960-as években került sor, amikor is az állami vállalatok mellett az un. tanácsi (korábban helyiipari) üzemeket (>2. táblázat) is fejlesztették. Az alaptechnológiák nagymértékben korszerűsödtek: az addig beépített fenyő tömörfa mellett megjelent a forgácslap és a farostlemez. Ennek felületborítására először kizárólag furnért, majd papírfóliát alkalmaztak. Lapmegmunkáló gépsorok, általában mechanizálás, görgősorok a bútorgyárakba. További gépesítést jelentett a szerelés kigépesítése, szorítóprések alkalmazása. Műgyantaragasztók terjedtek el az üzemi gyakorlatban, majd megjelent a gépesíthető nitrolakkos, poliészteres felületkezelés a kézi politúrozás helyett. A technika külföldi (nyugat-európai) eredetű volt.

9. ábra. Variabútor részlet (Budapesti Bútoripari Vállalat)

Akkoriban voltam pályakezdő és azért küldött ki a cégem Moszkvába, hogy az ottani bútorgyárakban, a Leszdrevmas faipari gépkiallításra kivitt és párhuzamosan üzemeltetett olasz és nyugatnémet gépekről, gépsorokról gyűjtsek tapasztalatokat.

Mikor elmondtam, hogy a szekrénybútorok mechanizált szerelőszalagja, valamint az akkor üzembeállított mechanizált felületkezelő gépsorok is érdekelnek, sőt amikor mindezt egy cirill betűs írógépen le is írtam, elterjedt a hír a Bútorkombinátban, hogy a "Vengr" (Magyar) egy polihisztor, mivel ennyi mindenhez ért.

10. ábra. Kanizsa IV. lakoszoba (Kanizsa Bútorgyár)

A második bútorgyári rekonstrukcióra az 1971. év után került sor, amikor állami szintű döntés (GB határozat) született a lakossági bútorrellátás javításáról, a bútorgyári hiány megszüntetéséről. Zöldmezős beruházások keretében új gyárak születtek Encsen, Métézszalkán, Székesfehérváron.

11. ábra. Anikó fotel (SZKIV Szék és Faáru gyár)

Az új technika és technológia a bútorgyárakban közel azonos volt, aminek következtében a gyártott bútoroknál uniformázálás volt tapasztalható. Igazán kivételt ez alól a Székesfehérváron meghonosított PVC fóliás, majd a BUBIV-nál bevezetett papírfóliás felületkezelés jelentett, amit Szombathelyen a forgácsológépi laminálás követett. Ekkor jelentek meg a most már frontazonossággal rendelkező elemes bútorok. Technikai forradalom vette kezdetét a bútorok kárpitozásában, megjelentek a műanyaghab palástú ülőbútorok, s megújult a rétegelt-hajlított bútorok gyártása [A faipar története I.](#)

12. ábra. Adrien fotel (Budapesti Bútoripari Vállalat)

A tömeggyártással ellentétes divatirányzatok is érvényesültek: a tehetősebb vásárlók a szövetkezetek által gyártott Koloniál bútorokkal rendezték be lakásukat, s népszerűvé váltak a rusztikus (eredetileg német paraszti) bútorok.

13. ábra. Koloniál szekrények (Kecskeméti Asztalos Szövetkezet)

14. ábra. Zala rusztik bútorok (Zala Bútor Rt.)

5. táblázat

A fafeldolgozóipari vállalatok fontosabb adatai 1985. évben

	Vállalatok száma	Telephelyek száma	Termelési érték Mft	Létszám ezer fő
Erdért Vállalat	1	5	9 312	3,0
Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok	20	136	8 860	13,3
Fűrész- lemezipari vállalatok	2	8	2 072	2,7
Épületasztalosipari vállalatok	17	25	3 404	4,4
Bútoripari vállalatok, szövetkezetek	83	188	14 354	28,7
Fafeldolgozás összesen	147	417	39 945	52,1

A népgazdasági éves tervekben, az Ágazati Kapcsolatok Mérlegében (ÁKM) tételesen munkálták ki az egyes alap (részben segéd) anyagok ágazatok közötti forgalma, igénye. Ehhez kapcsolódik, hogy egyik nyári napon, déli 12 órakor – amikor az adott szakterületről mindenki szabadságon volt- kiszóltak minisztériumból a Bútoripari Tervező Irodába, hogy 14 órára jelentsék, mennyi fenyőfát használ fel a bútoripar. Egy korábbi felmérésben 50 ezer m³ fűrészáru szerepelt, így ez az adat ment be a minisztériumba. Akkor indult a fenyőtakarékossági kormányprogram és minden rákövetkező évben problémát okozott, hogy mennyivel kevesebbet jelentsenek le, ugyanis az elképzelhetetlen lett volna, hogy évről évre ne legyen kevesebb a fenyő felhasználás..

6. táblázat

A fafeldolgozó ipar szakágazati megoszlása a termelési értéke alapján százalékban
1950-1990

	1950	1960	1970*	1980	1990
Fűrész- lemezipar	26,8	24,8	21,6	20,0	12,6
Épületasztalosipar	1,8	13,0	19,0	15,6	20,1
Bútoripar	26,5	30,9	41,6	57,4	57,9
Vegyés faipar	44,9	31,3	17,8	7,0	9,4
Összes	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

7. táblázat

A fafeldolgozó ipar szakágazati megoszlása a foglalkoztatottak létszáma alapján százalékban

1950-1990

	1950	1960	1970*	1980	1990
Fűrész- lemezipar	28,3	21,9	20,4	14,5	7,7
Épületasztalosipar	2,5	10,8	13,4	18,0	16,9
Bútoripar	29,1	41,0	44,5	64,0	62,7
Vegyés faipar	40,1	26,3	21,7	11,5	12,7
Összes	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

4. A fafeldolgozás tükröződése egyes művészeti alkotásokban

Tegyük egy kísérletet abban az irányban, hogy mi is volt faipar művészeti háttere, hogyan tükröződött mindenki által hozzáférhető módon a művészeti alkotásokban a fafeldolgozás. A faipar kultúrtörténetéhez itt inkább csak adalékokat mutatunk be a kapcsolódó képző-, népművészeti és építészeti alkotásokból.

Érmék

A Faipari Tudományos Egyesület által adományozott két díjhoz kapcsolódó érmét, ill. emléklakettet a 4. fejezetben mutattam be >Faipar fejlesztéséért emlékérem, Lugosi Armand díj. A 15. ábrán a 175 éves soproni Alma mater emlékérmének két oldala látható.

15. ábra. 175 éves a soproni Alma mater emlékérem

Gyufacímkek

A Magyarországon gyártott gyűjtők csomagolása a gyufagyártással együtt fejlődött. Érzékelhető ez a dobozra kerülő gyufacímkek megjelenésében is: az 1950-es évek egyszerűbb nyomdatechnikájú, 2-3 színnyomású címkéi után az igényesebb kivitelűek már tematikus sorozatot alkottak: üdülőhelyek, épületek után jelentek meg többszínű nyomással a gyűjtők örömeire. A század, ill. ezredforduló előtt készített u.n. "koronás gyufa" doboza már élénk színeivel tűnik ki az összeállításban.

16. ábra. Gyufacímkek 1950 -1990

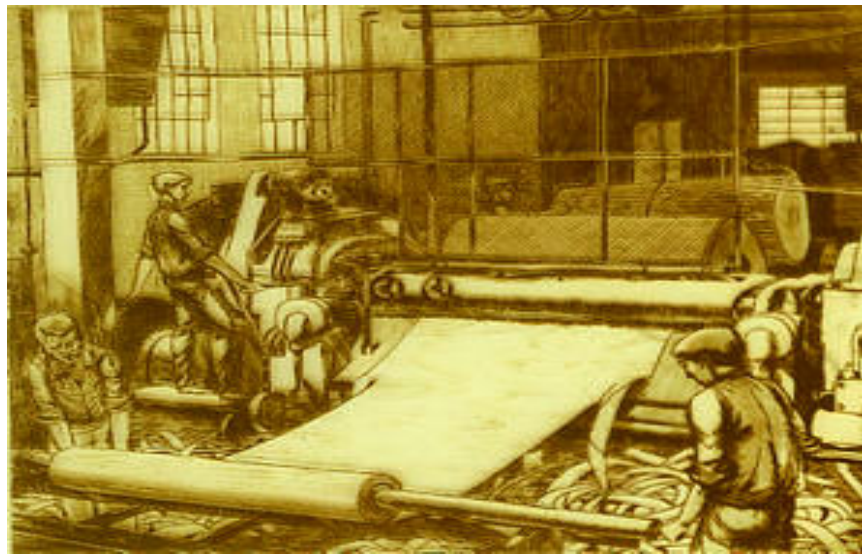

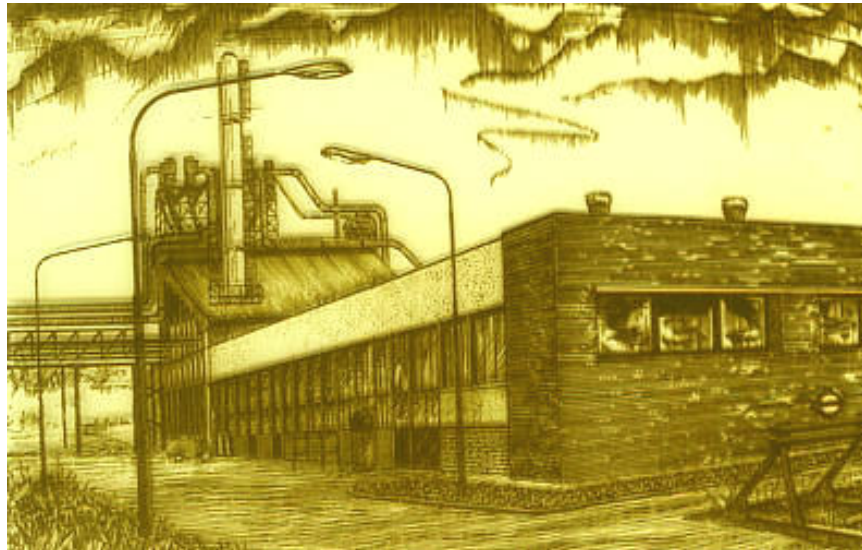
17. ábra. Fák, az erdőtelepítéstől az ácsmunkáig, valamint az Iparművészeti Múzeum bútorai postabélyegeken

Rajz

Több faipari üzemet, műveletet is megörökítettek rajz formájában. Az 1960-as évek furnérhámozását tükrözi az újpesti Furlem Művekben készült tusrajz. A fűrészipari rekonstrukciókhoz kapcsolódik az 1970-es években Barcson felépített üzemcsarnok épülete.

18. ábra. Furnérhámozás (Furlem, 1960-as évek)

18/2. ábra. Barcsi üzemcsarnok épülete (1970-es évek)

Építészeti alkotások

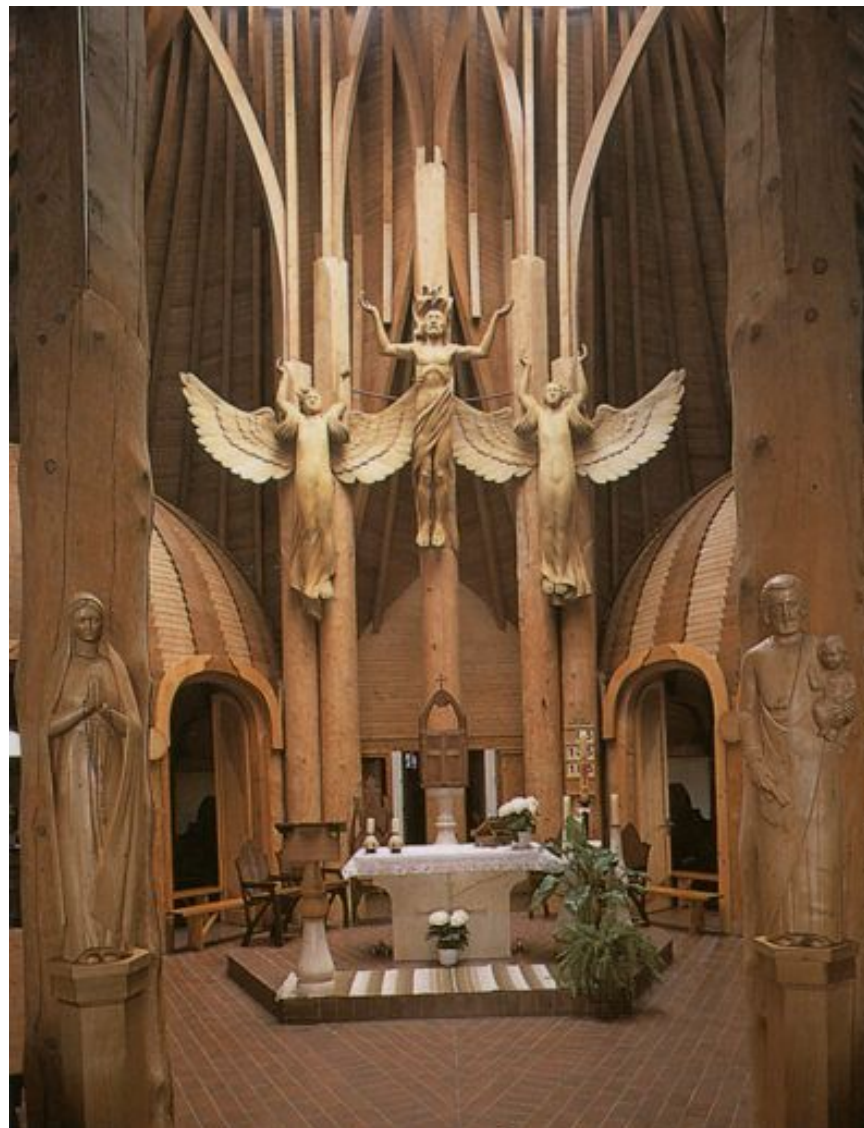
Faanyagból számos építmény, építészeti alkotás készült az országban. Az organikus építészet hazai megteremtőjétől, Makovecz Imrétől itt két szakrális építményt mutatunk itt be: a siófoki evangélikus templomot és a paksi katolikus templombelsőt.

Ez utóbbi faszobrait Péterffy László faragta.

19. ábra. Siófoki evangélikus templom (Fotó: Pordán József)

Siófok központjából kifelé haladva "a főúton egy süveges, szárnyas szemű arcot pillanthatunk meg. Az utcára merőleges fasor mögül néz kifelé. A süveges arc mögött subájának hegyes vállai. A süveges arc templom tornya, a suba hegyes vállai a templomajtó két végén a hajó orra"- írta Szalay András (1991). Azóta a templom elé telepített fák jócskán megnőttek, így a látvány is megváltozott.

20. ábra. Paksi katolikus templombelső

Népi iparművészet, fafaragás

A népi bútorkészítésre, fafaragásra, a megújuló hagyományokra számtalan példát lehetne felhozni. A folklór és a tárgyi népművészet, a kézművesség, a hagyományok felelevenítése Magyarországon az 1970-es években indult. 1973-ban alakult meg a Fiatal Népművészek Stúdiója, amely a Népművészeti Intézet kísérleti műhelyeként és továbbképzési fórumaként működött, s alkotótáborokat, majd alkotóházakat hozott létre. Itt alakult ki az a fafaragó kör, amely az 1990-es évekre már a hagyományok,

újratерemтését mondhatta magáénak.

21. ábra. Kondás (Bedi László)

22. ábra. Pázmándi menyecske (Orisek Ferenc)

Számos fafaragó működik az országban, akik korábban asztalosként dolgoztak. Orisek Ferenc faipari mérnök "Pázmándi menyecskéje" jó példa lehet erre.

Egy ácsszerkezetű bútor Németh László "Tálaló szökrönye". A rönkbútoroknak is volt előzménye a hagyományos népi kultúrában. Egyik eredeti megoldású felújítása a Szegedi Miklós által készített, nyár-rönkből faragott ülőbútor együttes. Parasztbarokk bútor összeállítást láthatunk a 24. ábrán.

23. ábra. Tálaló szökröny (Németh László)

24. ábra. Rönkbútorok (Szegedi Miklós)

25. ábra. Paraszt barokk bútoregyüttes (dr. Kovács József)

Bútor

Az 1950-2000 közötti időszakban számos számos olyan bútorterv született, amelyeknek egy része a sorozatgyártásban, vagy egyedi alkotásként állta meg a helyét és említésre méltó lenne. Ezekből emeljük ki kettőt: Vásárhelyi János "Smoky" karosszékét és Sprok Antal eredeti felfogású szoborbútorát "a mestert".

26. ábra Smoky karosszék (Hajdúthonet Rt.)

27. ábra A mester (Sprok Antal)

Intarzia

A vékony farétegekből, furnérokból összeválogatott, egymás mellé vágott, majd leragasztott intarzia-portréra jó példa lehet id. Lámfalussy Sándort, aki az 1920-as években fűrészüzemet épített Zalában > [A faipar története I.](#)

28. ábra. Id. Lámfalussy Sándor (Keszthelyi Jenő)

5. Innováció a faiparban

Az innováció, mint újdonság – amikor megjelenik - értelmezhető eseményként, de inkább folyamatként fogható fel. Ez utóbbi az innovációs lánc, amely magában foglalja a kutatást, fejlesztést, tervezést, gyártást és értékesítést egyaránt.

A faipar vizsgált története alatt számos innováció jelentette az előrelépést, a fejlődést. Annak ellenére, hogy az 1950 és 2000 közötti időszakban számos hazai újdonság bevezetésének lehettünk tanúi, a faiparra inkább az adaptáció, a külföldön meghonosodott technikák, technológiák alkalmazása volt a jellemző. Hozzájárult ehhez az is, hogy egészen az 1980-as évekig létezett a "vasfüggöny", a kelet- és nyugat-európát elválasztó határ, amely elzárta a fejlettebb eljárásoktól a kelet-európai országokat nem is beszélve a hadiiparból, az űrtechnikából adaptált élenjáró technikákról. A volt szocialista országok kutatási-fejlesztési potenciálján belül a magyar amúgy is kis szeletnek bizonyult, legalábbis a faiparban. Természetesen ez nem azt jelentette, hogy nem születtek K+F eredmények, de a teljes olyan innovációs lánc megvalósulásáról, amely a hazai szellemi termékre épült, alig beszélhetünk. Emellett a hazai viszonyokra való adaptáció sok tekintetben igen komoly eredményeket hozott. De mindezt majd példákon mutatjuk be.

A világháborút követő újjáépítés még inkább a kézműves technika konzerválását jelentette. Az azt követő fejlesztésekhez, lakásépítésekhez és lakásberendezéshez már jobban gépesíthető, nagyobb volumenű munkákra, a sorozatgyártás meghonosítására volt szükség. A fűrésziparban a keretfűrészekkel ez már rég megvalósult, elmaradt azonban a kiszolgáló műveletek gépesítése. A furnér és rétegelt lemezgyártás hazai alapanyagbázisát nem lehetett növelni, mivel ez a legértékesebb alapanyagot, a lemezipari rönköket

dolgozta fel, aminek egy része amúgy is importból származott. Ekkor került sor az alacsony értékű faanyagból, részben fahulladékból előállítható agglomerált lemezek: a farost- és a forgácslemez gyártásának meghonosítására. Ezek egyik irányban – vastagságukban – gyakorlatilag nem igényeltek megmunkálást, s tehát ebben az irányban hulladékmentesen feldolgozhatók voltak.

29. ábra. Az első házgyári konyhabútor (Lágymányosi Épületasztalosipari Vállalat)

Az épületasztalos-ipar azt a fenyőfát dolgozta fel, amelyből az ország importra szorult. Így került sor az 1960-as években arra, hogy a korábban fenyőfából készített ajtókat, konyhabútorokat felváltotta először a farostlemezrel borított fenyő keretszerkezet, majd konyhabútornál a forgácslemez. Az 1990-es években visszatért ugyan a furnér, a hordozóanyag a faforgácslemez azonban megmaradt.

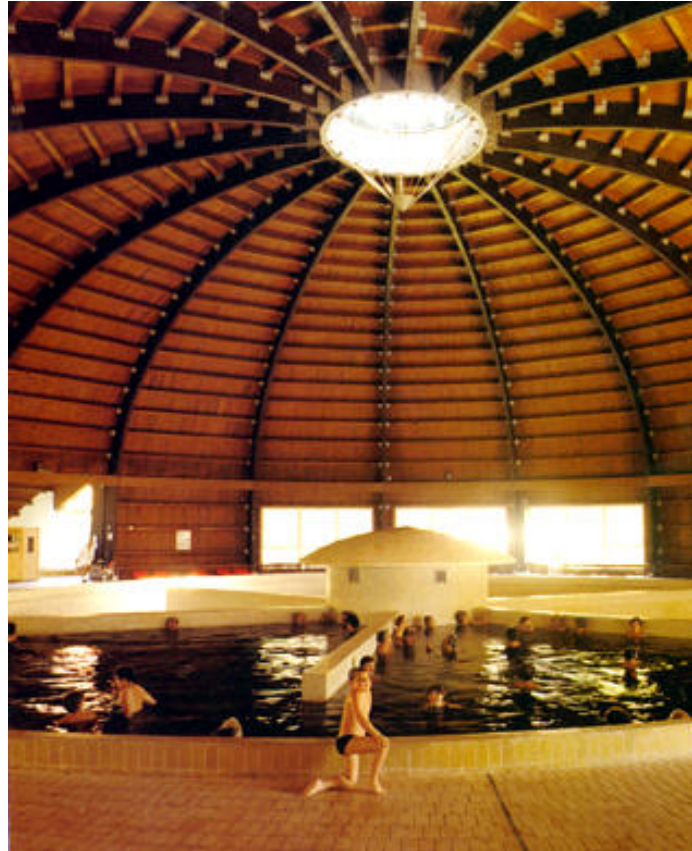

30. ábra. Roberta konyhabútor (Tisza Bútoripari és Kereskedelmi Rt.)

Eredetileg az import trópusi fa, majd a nyugat-európai behozatal kiváltását célozta meg és hazai eljárás (szabadalom) lett a textilipari vetélők gyártására az olajban tömörített bükk alapanyag, a lignoston (a vetélő a vetélékcsévék hordására szolgáló, sima felületű, csónak alakú, két végén fémcsúccsal ellátott szövőgép alkatrész). Hasonlóképpen először hazai eljárás volt a 100 °C feletti fűrészáru szárítás technológiája is.

Érdekes lehet a nemesfa (tölgy) parkettléc járőfelületként történő felhasználásának példája. A 26 mm vastag nyers parkettlécből 1 db csaphornyos parkettát készítettek hagyományos módon. A háromrétegű szalagparketta megjelenésével egy lécből már két járórétetet hasítottak szalagfűrészlen. A következő lépés a 26 mm-es parkettlécnek a szétvágása körfűrészgépen, s ebből 3, ill. 4 járórétet készítése történt Zalahalápon, majd Kecskeméten. Keskenylapú, mini keretfűrészgépen már öt járórétet is kialakítható volt, mint ahogy ezt a Zalahalápi Parkettagyárban először alkalmazták hazánkban.

Kiemelkedő eredményként könyvelhető el a hazai akác fájának hasznosítása, amelyet hazai kutatások alapoztak meg. Ismert volt, hogy az akác fája, kemény, szívós és bebizonyosodott, hogy igen jól ellenáll az időjárási viszontagságoknak, s jól ragasztható. Így került sor ragasztott talpfák, majd rétegelt ragasztott faszervezetek (tetőszerkezetek) gyártására.

31. ábra. Gyulai kupolás fürdő tetőzete (Agrokomplex –Agárd)

A rétegelt-ragasztott tetőszerkezetek egyik monumentális képviselője az Expo 2000 Hannoveri világkiállítás sok ezer m²-es fedélszerkezete, amely mintegy 25 méterrel "lebeg" a talaj szintje felett.

32. ábra. A Hannoveri világkiállítási fedett terület híres tetőzetének részlete

A nagyfeszítávú rétegelt-ragasztott tartók alkalmazásának legismertebb első hazai képviselője a ma is álló

Harkányi fürdő lefedése, de számos mezőgazdasági épületet fedtek le ragasztott akác szerkezetből. Jól hasznosul a hazai akác fája más kültéri faépítményekben is.

33. ábra. Büki "legyező" fürdő tetőzet részlet (Lignum Európa Kft – Székesfehérvár).

Már az 1960-as években Barlay Ervin összehasonlítja a tölgy és az akác fáját és ahhoz a következtetéshez, jut, hogy az akác alkalmas lehet fa boroshordók gyártására. Az akáchorodók gyártásra épült fel Cegléden Európa egyik legnagyobb hordógyára a kapcsolódó fűrészüzemmel együtt, ahol a magyar borexport Szovjetunióba irányuló hordónak ezrei készültek éveken át. 1979-ben 33 500 darab, 500 literes transzport boroshordót gyártottak és 1984-ben mintegy 1,8 millió hl bort szállított ki az ország akáchorodóban.

A tömeggyártást, az iparosítást szolgálta a heverőknél a korábban kézzel kötözött, hengerrugós epeda kiváltása a gépesíthető gépi fűzésű, tölcserugós Bonell rugózattal, ahol a párnázási műveletet is gépesítették behúzó prések alkalmazásával.

Technikai újdonság volt az 1960-as években a BUBIV-hoz behozott lapmegmunkáló gépsor, amely az egész bútoriparban elterjedt. Az 1980-as évek csúcstechnikáját jelentette a mikroprocesszorral vezérelt lapmegmunkáló gépsor, amelynél az igen gyors átállíthatóság eredményeképpen a Zala Bútorgyár minden szekrénytípusát minden nap tudta gyártani.

34. ábra. Garzon szekrények (Székesfehérvári Bútoripari Vállalat)

Adaptációval indult, de igazi innovációvá váltak az 1970-es évek elején indított elemes bútorok tervezése, gyártása. Az addigi uniformizált, merev összeállítású szekrény sorokat leváltották olyan szekrényttest családokkal, amelyek a legkülönbözőbb tárolási, sőt, életviteli (alvás, étkezés, stb.) funkciót el tudták látni, s ehhez eredeti konstrukciós megoldások születtek. Jó példa erre a könnyített szerkezetű "Garzon" bútorok, ahol hazánkban először alkalmazták a teljesen frontazonos PVC fóliákat, s a szekrényoldalát, tetőt, és fenéklapot magába foglaló nagykávákba illesztették bele a kiskávákat, az egyes szekrényttesteket. De legalább ekkor eredmény volt a BUBIV "Réka" szekrény családjá, amely funkció gazdagságával tűnt, ki. Itt a frontazonosságot először a laminált forgácslap, majd a kétszer késelt furnér fronttal biztosították. Mindezek már szétszerelten szállított szekrények voltak.

35. ábra. Réka szekrények (Budapesti Bútoripari Vállalat)

A Domus Áruházban újdonságként kiállított egyik elemes szekrélynél egy néni ke megkérdezte: hol van lelkem ebben az elem?

Lehetne hazai innováció példájára számos formai és konstrukciós megoldást felhozni, de ez már messze vezetne. Külföldi eljárás adaptációjaként indult a rétegelt-hajlított ülőbútorok gyártása BUBIV-nál az 1970-es években, de igazából nemzetközi színvonalat Balaton Bútorgyárnál ért el a 1990-es esztendőkbén. Világszínvonalon gyártja bőrrel bevont ülőbútorait a Kanizsa Trend Kft.

36. ábra Atlantisz bőrbútor (Kanizsa Trend Kft.)

A teljes innovációs folyamat szempontjából hazai eredmény a Metner-féle körkéses marószerszám, amely a kutatástól a sorozatgyártási, az ipari alkalmazásig hazai szabadalomra épült, amelynél a forgácsoló betétkések körív mentén tolhatók el profilállandóságot biztosítva ezzel a megmunkálásban. [A faipar története I.](#)

37. ábra. A Magyar Tudományos Akadémia díszterme a Balaton Bútorgyár karosszékeivel

6. Válságjelenségek, újabb szerveződések

Az 1970-es évek világgazdasági olajválsága csak meglegyintett bennünket, az 1980-as évek elhúzódó recessziója már előszele volt a politikai és gazdasági rendszerváltásnak. A legnagyobb vevő, a Szovjetunió a magyar bútorokért sem tudott fizetni. A belpiacon bútorból túlermelés következett be, amelyet egyes bútorüzemek először a nyugati export fokozásával tudtak ellensúlyozni, majd a bútorigipari szövetkezetek addigi bútorexportja piacot veszített.

A többtelephelyes vállalatok szétestek, jött a privatizáció, gyárak, üzemek szűntek meg. Új üzemek születtek, megjelent, majd jellemzővé vált a külföldi tulajdonos, aki jobb esetben fejlesztett, rosszabb esetben csak piacot szerzett vagy kedvező kölcsönt vett fel. A hazai fa- és bútorigipari vállalkozások száma 1999. februárjában mintegy 1500 volt, 41 500 fő foglalkoztatottal. Számuk évről évre változik, egyesek lemaradtak, megszűntek, mások felfejlődtek. Az eddigiek során említett és fejlődőképes cégek közül név szerint is megemlítendő a székesfehérvári Garzon Rt., a szombathelyi Falco Rt., a veszprémi Balaton Bútor Rt, a letenyei OWI Zala, valamint a nagykanizsai Kanizsa Trend Kft.

Az újabb szerveződésekre, regionális együttműködésre jó példa lehet a zalaegerszegi székhelyű Pannon Fa- és Bútorigipari Klaszter, amelyben a faipar teljes vertikuma: erdőgazdálkodó, fafeldolgozó, bútorgyártó, és innovációs lánc: kutatás, fejlesztés, gyártás, értékesítés, laza szervezet formájában egyaránt megtalálható.

* * * * *

Az 1950 - 2000 közötti időszak államosítással, összevonásokkal indult a magyar faiparban. Új iparág jött létre: a forgács- és farostlemezek gyártása, majd ezek bútór- és épületasztalos-ipari felhasználása alapjaiban formálta át a gyártástechnológiákat. Az állami lakásépítések az épületasztalosság iparosítását, majd a bútóipar tömeggyártását igényelte, amelynek ellátásához fűrészipari rekonstrukció vált szükségessé. Mindez jelentős koncentrációval járt együtt. Ezt a struktúrát szedte szét a rendszerváltás körüli recesszió, az utána bekövetkező privatizáció, amelyet az 1990-es évek végén egy egészen más összetételű ipar követett. Nagy kérdés, hogy az uniós csatlakozás után mely gyárak, szerveződések tudják tartósan megőrizni életképességüket, fejlődésüket.

Készült Tóth Sándor (2001): A fafeldolgozás 1945 után Fejezetek a fa- bútóipar történetéből 1945-től az ezredfordulóig Magyarországon. Agroinform Kiadó és Nyomda Kft. Budapest című könyve alapján.

További források:

- Bánszky Pál (2000): Megújhodó faragóhagyományok 1973 – 1998. Dr. Bánszky Pál.
- Halász Aladár (1994): A magyar erdészet 70 éve számokban. FM Erdőrendezési Szolgálat, Budapest.
- Pryce, Will (2005): A fa a világ építészetében . Kossuth kiadó.
- Sprok Antal (2004): Szoborbútorok. Sculpture-Furniture. Sprok Antal.
- Tóth Sándor (1999): A fafeldolgozás 1945 előtt. Fejezetek a fa- bútóipar és asztalosság történetéből a kezdetektől 1945-ig. Agroinform Kiadó és Nyomda Kft. Budapest.
- Prospektusok, termékismertetőik 1964 - 2001.

Ajánlott látnivalók:

- Erdészeti Múzeum - Sopron
- Iparművészeti Múzeum - Budapest
- Magyar Néprajzi Múzeum
- Nagytétényi Kastélymúzeum - Budapest
- Göcsej kincsei; az erdő és fa kiállítás - Lenti

Táblázatok

1. Fafeldolgozóipari temékek gyártása 1950 és 1990 között ezer m³-ben
2. Bútorgyárak az 1980-as években
3. Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságok 1990-ben
4. Ajtó- és ablakgyártás 1992 és 1998 között
5. A fafeldolgozóipari vállalatok fontosabb adatai az 1985. évben
6. A fafeldolgozó ipar szakágazati megoszlása a termelési érték alapján százalékban

1950-1990

7. A fafeldolgozó ipar szakágazati megoszlása a foglalkoztatottak létszáma alapján százalékban
1950-1990

Ábrák

(“0”. A fafeldolgozás 1945 után c. könyv borítója)

1. Faipar fejlesztéséért emlékérem
2. Lugosi Armand díj
3. Nagytétényi Kastélymúzeum épülete
4. Faipari Technikum épülete Újpesten
5. A “Faipar” 2002/4. számának címlapja a korábbi címoldalakkal
6. Rönkvágó szalagfűrészgép a Lenti Fűrészüzemben (Fotó: Schaffer László)
7. Zsalus ablak (Kiskunhalasi Faipari Vállalat)
8. Belső ajtók (Lenta 93 Kft.)
9. Varia bútor részlet (Budapesti Bútoripari Vállalat)
10. Kanizsa IV. lakószoba (Kanizsa Bútorgyár)
11. Anikó fotel (SZKIV Szék és Faárugyár)
12. Adrien fotel (Budapesti Bútoripari Vállalat)
13. Koloniál bútorok (Kecskeméti Asztalos Szövetkezet)
14. Zala rusztik szekrény (Zala Bútor Rt.)
15. 175 éves a soproni Alma mater emlékérem
16. Gyufacímkék 1950 – 1990
17. Fák, az erdőtelepítéstől az ácsmunkáig, valamint az Iparművészeti Múzeum bútorai postabélyegeken
18. Furnérhámozás (újpesti Furlem, 1960-as évek)
- 18/2. Barcsi üzemcsarnok (1970-es évek)
19. Siófoki evangélikus templom (Fotó: Pordán József)
20. Paksi katolikus templombelső
21. Kondás (Bedi László)
22. Pázmándi menyecske (Orisek Ferenc)
23. Tálaló szökröny (Németh László)
24. Rönkbútorok (Szegedi Miklós)
25. Paraszt barokk bútoregyüttes (dr. Kovács József)

26. Smoky karosszék (Hajdúthonet, ma Sellaton Rt.)
27. A mester (Sprok Antal)
28. Id. Lámfalussy Sándor (Keszthelyi Jenő)
29. Az első házgyári konyhabútor (Lágymányosi Épületasztalosipari Vállalat)
30. Roberta konyhabútor (Tisza Bútoripari és Kereskedelmi Rt.)
31. Gyulai kupolás fürdő tetőzete (Agrokomplex – Agárd)
32. A Hannoveri világkiállítási fedett terület híres tetőzetének részlete
33. Büki "legyezős" fürdő tető részlet (Lignum Európa Kft. – Székesfehérvár)
34. Garzon szekrények (Székesfehérvári Bútoripari Vállalat)
35. Réka szekrények (Budapesti Bútoripari Vállalat)
36. Atlantisz bőrgarnitúra (Kanizsa Trend Kft.)
37. A Magyar Tudományos Akadémia díszterme a Balaton Bútor Rt. karosszékeivel

